

Η λατρεία της Κυβέλης μέσα από τα αρχαιολογικά ευρήματα (Βασιλική Γιαννούλη, Αρχαιολόγος)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](http://www.pemptousia.gr/?p=164832)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=164832>]

Το Δυτικό ιερό

Εντελώς διαφορετικό ως προς την δομή αλλά και την μορφή των κογχών παρουσιάζεται το δυτικό ιερό (εικ. 7), που βρίσκεται σε απόσταση 40 μ. περίπου ανατολικά από το δυτικό σκέλος του τείχους και καταλαμβάνει όλη την έκταση ενός χαμηλού λόφου ανάμεσα στο χαμηλότερο Αρτεμίσιο, που βρίσκεται στα Ν.Δ. του ιερού της Κυβέλης, και το ψηλότερα βρισκόμενο Θεσμοφόριο προς Β. του (σχέδ. 1). Εδώ οι κόγχες αποτελούν μικρές συστάδες παραταγμένες κατά διαστήματα σε όλα τα επίπεδα του λόφου, ο οποίος είναι οπωσδήποτε ομαλότερος από την απότομη πλαγιά του ψηλότερου βουνού της Αμπέλου, όπου εξαπλώνεται το βόρειο ιερό. Οι κόγχες είναι στην πλειοψηφία τους προσανατολισμένες νότια, νοτιοδυτικά και νοτιοανατολικά και μία προς Β. (η μόνη στο σύνολο των ιερών). Σε όλο τον λόφο βρέθηκαν κλίμακες που εξασφαλίζουν την πρόσβαση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων, ενώ όλη η περιοχή του ιερού βρίθει από λαξεύματα και εντορμίες για την υποδοχή πλίνθων, αγαλμάτων, αναθηματικών βάθρων και πιθανώς ξύλινων κιόνων.

Εικόνα 2

Οι συστάδες αποτελούνται, όπως είπαμε, από μικρό αριθμό κογχών (εικ. 8) και

φαίνεται ότι οι περισσότερες ήταν στεγασμένες, όπως δείχνουν οι κυκλικοί και τετράγωνοι τώρμοι που υπάρχουν στα πλάγια και εμπρός τους, για την υποδοχή ξύλινων κιόνων, αλλά και οι επιχρωματισμένες κεραμίδες στέγης, που ανακαλύφθηκαν πρόσφατα στον χώρο. Εμπρός στις περισσότερες συστάδες σχηματίζεται συνήθως εξέδρα, στην οποία οδηγεί λαξευμένος στον βράχο αναβαθμός (εικ. 9). Οι κόγχες στην πλειονότητά τους είναι ναόσχημες, με αέτωμα και πλευρικούς πεσσούς (εικ. 10) και ορισμένες έχουν μεγάλο σε σχέση με τις διαστάσεις τους βάθος, χαρακτηριστικό που δεν παρατηρείται στις αντίστοιχες του βόρειου ιερού (εικ. 11). Σ' όλες τις συστάδες είναι παραταγμένες στο ίδιο ύψος και μόνον σε μία, μέχρι στιγμής, ανακαλύφθηκαν κόγχες σε δυο επίπεδα (εικ. 12). Ορισμένες φαίνονται ιδιαίτερα μικρές για να υποδεχθούν ανάγλυφο, οπότε πρέπει να υποθέσουμε ότι προορίζονταν για την τοποθέτηση μικρών πήλινων ειδωλίων ή ακόμα αναθηματικών επιγραφών. Οι πρώτοι καθαρισμοί σε ορισμένες συστάδες έφεραν στο φως πολυάριθμα ειδώλια της θεάς, που ανήκουν σε διάφορους τύπους γνωστούς στην εικονογραφία της.

Ο θρόνος της θεάς

Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία του ιερού ανακαλύφθηκε στο ψηλότερο σημείο του λόφου, σε θέση περίοπτη, προς την οποία φυσικώ τώ λόγω ελκόταν η προσοχή του προσκυνητή. Ο βράχος έχει λαξευθεί σε σχήμα μεγάλου καθίσματος (εικ.13), με πλάτη που καταλήγει σε ημικυκλική απόληξη, και τρεις ψηλούς και πλατείς αναβαθμούς, οι οποίοι είναι φανερό ότι δεν ανήκουν σε κλίμακα. Στο ανατολικό τμήμα του βράχινου όγκου υπάρχουν δυο κόγχες και μία εντορμία, για την υποδοχή πιθανότατα βωμού για την τέλεση θυσιών ή την εναπόθεση προσφορών στην θεά. Ανακαλώντας παρόμοιες κατασκευές από ιερά της Μητέρας-θεάς στην απέναντι μικρασιατική ακτή, θα λέγαμε ότι και εδώ πρόκειται για ένα μνημειώδη «θρόνο» της θεάς, ανάλογο με αυτούς που βρέθηκαν π.χ. στην λεγόμενη «πόλη του Μίδα» και στο Kalehisar. Δυο παρόμοιοι, πολύ μικρότεροι βραχώδεις «θρόνοι» εντοπίσθηκαν σε δυο ακόμα σημεία στον λόφο του ιερού. Η παρουσία αυτού του τύπου των μνημείων στο σάμιο ιερό της Μητέρας θεάς αποτελεί απ' ευθείας εισαγωγή από την γειτονική Μικρά Ασία, κυρίως από την Φρυγία, όπου υπάρχουν ήδη από τον 7ο αι. π.Χ. Ο «θρόνος» υπονοεί στην προκειμένη περίπτωση την παρουσία της ίδιας της θεάς, την οποία ο πιστός οραματίζεται ένθρονη, ενώ είναι πιθανό κατά την διάρκεια των λατρευτικών τελετών να προσαρμοζόταν στον θρόνο ένα φορητό άγαλμα, το οποίο θα συνέβαλε στην οπτική υλοποίηση του οράματος των πιστών.

[Συνεχίζεται]

